

İhtilâfî müsbet yapma sanatı

Torbali'dan Necati Akten: “‘Ümmetimin ihtilâfında rahmet vardır.’ hadisini açıklayarak, bu hadis çerçevesinde cemaatî ihtilâfî değerlendirir misiniz? Cemaatî ihtilâfın rahmet yönü var mıdır?”

Bir defa; kardeşler arası ihtilâf başlı başına bir imtihan konusudur.

İhtilâfî müsbet manada mı kullanıyoruz, yoksa menfî manada mı? Önemli olan budur!

Üstad Bediüzzaman ihtilâfî ikiye ayırıyor: Müsbet ihtilâf, menfi ihtilâf!

Müsbet ihtilâf, içinde rahmet olan ihtilâftır! Peygamber Efendimiz'in (asm) rahmetle müjdelediği ihtilâf budur!

Bu ihtilâfî Bediüzzaman şöyle tanımlıyor: “Her biri kendi mesleğinin tamir ve revacına sa’y eder. Başkasının tahrip ve iptaline değil, belki tekmil ve ıslâhına çalışır.” 1

Menfi ihtilâf ise, yakan, yıkan, tahrip eden, bünyeye zarar veren; içinde garaz, kin, haset ve adavet barındıran ihtilâftır.

Menfî ihtilâfî Bediüzzaman şöyle tanımlıyor: “Amma menfi ihtilâf ise—ki garazkârâne, adâvetkârâne birbirinin tahribine çalışmaktır—hadisin nazarında merduttur.” 2

Menfi ihtilâf, tarafgirlikler meydana getirir.

Beşeriyet gereği potamızda bulunan kin, adavet ve husûmet duygularını şeytan ihtilâf zemininde çabuk ve kolay kaşır ve kullanır.

Nefis tahriklere ve kışkırtmalara çabuk kapılır.

Dinde haram olan bir sürü facia davranış bu tahrikle nezih kalbe sokulur: İtham, gıybet, iftira, gurur, kibir, kin, nefret, adavet... vs.

Eğer iman-ı kâmil sahibi kalp, bu kışkırtmalar esnasında uhuvvet gibi, kardeşlik gibi, iman gibi temel referanslarına dört elle sarılır ve mü'min kardeşini kendi zulmünden korursa nurun alâ nur!

Bir facia imtihanı başarmış olur.

Yok; yenik düşerse, imtihanın zor soruları başlamış demektir!

Bu zor soruları tek tek başarmak pek kolay olmaz.

Çünkü her biri ayrı bir imtihan konusudur.

Kırgınlıklar, dargınlıklar, kin ve adavet, hukuk ihlâli bu imtihanın sıradan konularıdır.

Oysa unutmamak lâzımdır ki: Hakta ittifak kaydı ve şartıyla, ehakta herkes aynı şeyi düşünmek zorunda değildir.

Ehakta hiç kimse kendi kanaati dolayısıyla kardeşine muhalif olmamalıdır, tesanüdü ve birlik beraberliği sarsıcı boyutta ihtilâf çıkarmamalıdır.

Bedüzzaman, “Hakkı bulduktan sonra ehak için ihtilâfı çıkarma” 3 diyor.

Çünkü ehak için ihtilâf çıkarsa yeni bir imtihan dönemi daha başlar:

Bu imtihan uhuvveti sarsar.

İhlâsı zedeler.

Tesanüdü bozar.

Müfritane irtibat yerine; müfritane inşikak meydan alır.

Allah için sevmek ve Allah için buğz etmek unutulur; kanaati için sevmek ve kanaati için buğz etmek devreye girer.

Bediüzzaman’ın o veciz uyarısıyla: “Elhubbu lillah, ve’l-buğzu fillâh ve’l-hükmü lillah olan desâtir-i âliye düstur-u harekât olmazsa, nifak ve şikak meydan alır.” 4

Niza başlar.

İşte Kur’ân bu noktada ikaz ediyor: “Nizaa düşmeyin (çekişip boğuşmayın); sonra cesaretiniz kırılır, kuvvetiniz elden gider.” 5

Oysa müsbet ihtilâfta bu mahzurlar yoktur.

Onun için müsbet ihtilâfta rahmet bulunur.

İhtilâfı müsbet hale getirmek ise hiç şüphesiz bizim elimizdedir:

İhtilâfı yukarıda bir kısmı işaret edilen pürüzlerden, kirliliklerden, zulümden arındırmak!

Yani ihtilâfı, necasetten taharete sokmak!

İhtilâftaki rahmete ulaşmanın başka yolu yoktur!

İhtilâfta müsbetlik ölçüsü: İhtilâfa rağmen Allah için sevmektir!

Muhalifiyle boğuşmak yerine; müsbet hareket etmektir!

“Çünkü birbiriyle boğuşanlar müsbet hareket edemezler.” 6

Rahmet de kaçır!

Dipnotlar:

1- Mektubat, s. 259.

2- Mektubat, s. 259.

3- Sözler, s. 659.

4- Mektubat; s. 259.

5- Enfâl Sûresi: 8:46.

6- Mektubat, s. 259.